

เรียงร้อย ถ้อยเพลงจีน-ไทย สานอดีตสู่ความร่วมมือด้วยดนตรี

ชัชชญา กัญญา

บทนำ

ดนตรีกับมนุษย์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาอย่างช้านาน ดนตรีเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมวิถีในการดำรงชีวิต อีกทั้งเป็นสิ่งที่บอกเล่าการเดินทางของผู้คน สะท้อนผ่านถ้อยคำร้อง สำเนียงภาษา แนวทำนอง ที่รับเอาจากวัฒนธรรมของอีกชนชาติหนึ่งมาผสมผสานกับวัฒนธรรมของตนเอง ยกตัวอย่างเช่น บทเพลงประเภทเพลงออกภาษา หรือเพลงออกสปีสองภาษา ของดนตรีไทยที่เลียนสำเนียงเพลงของต่างชาติ ซึ่งแบบแผนในการบรรเลงจะต้องบรรเลงออกภาษาจีน เขมร ตะลุง และพม่าก่อน แล้วจึงจะบรรเลงในภาษาอื่นเป็นลำดับต่อไป ทำให้พออนุมานได้ว่าชนชาติไทยได้มีความสัมพันธ์กับชนชาติต่าง ๆ มากมาย และมีการรับเอาสำเนียงดนตรีของชาตินั้นมาผสมผสานและสร้างสรรค์จนกลายเป็นแบบแผนหนึ่งของดนตรีไทย

“จีน” เป็นชนชาติหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับไทย จากการที่ชาวจีนได้อพยพมาพำนักพักพิง จนกระทั่งลงหลักปักฐานในแผ่นดินสยามมาเป็นระยะเวลาช้านาน และกระจัดกระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย รวมถึงเมืองปากน้ำโพ หรือจังหวัดนครสวรรค์ในปัจจุบัน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ทำให้ทราบว่า การอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในนครสวรรค์นั้น เป็นเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงการต่อสู้และวิถีชีวิตของชุมชนชาวจีนทุกกลุ่มภาษา ทั้งชาวจีนอพยพและชาวจีนที่เกิดในนครสวรรค์ ชาวจีนเหล่านี้มีความขยันขันแข็ง มัธยัสถ์ และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมของไทยเป็นอย่างดี จึงสามารถเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจของนครสวรรค์ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ เมื่อชาวจีนเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในนครสวรรค์มากขึ้นจนกลายเป็นชุมชนชาวจีนนั้น ก็มักจะมีการสร้างศาลเจ้าขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้แก่ชาวจีนในชุมชนของตน ทั้งนี้ ความเชื่อ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวจีนที่เข้ามาในนครสวรรค์นั้น ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นการผสมกลมกลืนกันทางวัฒนธรรม ระหว่างไทยและจีนที่มีมานานหลายทศวรรษ ส่งผลให้ชุมชนชาวจีนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนครสวรรค์ไปในที่สุด (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, ๒๕๖๕)

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวมานี้เอง พันธกิจด้านทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จึงให้ความสำคัญของวัฒนธรรมจีนในสังคมนครสวรรค์ โดยมีสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลด้านการทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงามของไทย จึงจัดโครงการเสริมสร้างคุณค่า

และรักษ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และอัจฉริยะภาพด้านดนตรี กิจกรรม “การสืบสานวัฒนธรรมจีนในนครสวรรค์ เนื่องในโอกาสเทศกาลตรุษจีน ๒๕๖๖ : การสืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมจีนในนครสวรรค์” ขึ้น เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีการแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่ปากน้ำโพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในนครสวรรค์ให้คงอยู่ไปยังคนรุ่นหลังสืบต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวนครสวรรค์และบุคคลทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับศิลปะ ประเพณี และวัฒนธรรมจีนของนครสวรรค์ และสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงมีจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบสานวัฒนธรรมจีน จนเกิดการยอมรับในความเป็นพหุสังคมของนครสวรรค์ร่วมกันและสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์วัฒนธรรมจีนร่วมกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนของจังหวัดนครสวรรค์ กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นเมื่อวันเสาร์ที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๖.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. บริเวณลานเวทีกลาง ลานมังกรทอง อุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมนั้นคือ การแสดงการบรรเลงและขับร้องบทเพลงไทย - จีน “จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” (สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑ บรรยากาศระหว่างการแสดง
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

ร้อยเรียงแนวคิดความทรงจำไทย-จีน ผ่านบทเพลงร่วมสมัย

“จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” เป็นกิจกรรมที่ใช้บทเพลง ดนตรี ถ่ายทอดเรื่องราวรวมถึงกระตุ้นให้ผู้ชมได้ทวนระลึกถึงวิถีการดำรงชีวิตของสังคมไทย - จีนในอดีตที่ผ่านมา หลายสิบปี ที่คนรุ่นใหม่ (วัยรุ่น) ส่วนมากอาจมองภาพไม่ออก คนรุ่นกลาง (วัยกลางคน) บางคนอาจเริ่มลืมเลือน แต่คนรุ่นเก่า (สูงวัย) มักจะยังจำได้ดี ซึ่งสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ด้วยการแสดงดนตรีโดยใช้วงสตริงคอมโบ กลุ่มบทเพลงที่คัดเลือกเพื่อนำมาแสดงคือ บทเพลงจีน เพลงไทยสำเนียงจีน รวมถึงบทเพลงที่อยู่ในกระแสนิยมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีน เพื่อให้มีบรรยากาศที่หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มคนที่มีช่วงวัยต่างกัน ซึ่งอาจารย์ปณณรุจน์ อนันต์จรัสภัทร เป็นผู้ควบคุมวงและร่วมคัดเลือกบทเพลง ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“ในการเลือกเพลงนั้นต้องคำนึงถึงโจทย์ของการแสดงหรือความต้องการของงานนั้น ๆ แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงเป็นอันดับแรกก่อนการเลือกเพลงนั้นคือตัวนักร้อง ต้องเลือกเพลงให้เหมาะสมกับตัวนักร้องในด้าน สไตล์เพลง ร้องเสียง น้ำเสียง ลีลาการร้อง เป็นต้น หลังจากที่ได้วางตัวนักร้องแล้ว จึงร้อยเรียงลำดับเพลง ที่แสดง จะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการให้อยู่ในการแสดง ลักษณะ ทิศทางของการแสดงในการดำเนินของ การแสดงนั้น จะมององค์รวมทั้งหมดของการแสดงเป็นหลัก ไม่เพียงแค่มองไปที่ละเพลง อาจจะมีมองเป็น สามส่วนใหญ่ ๆ คือ เร็ว - ช้า - เร็ว กล่าวคือ เริ่มจากการเปิดตัวของชุดการแสดง หรือการโหมโรงนั่นเอง ให้อยู่ใหญ่ น่าสนใจเพื่อเรียกให้ผู้ชมติดตาม บรรยากาศสนุก คึกคัก

การเปิดตัวของนักร้องแต่ละคน เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้หน้าติดตามเช่นกัน โดยค่อย ๆ เปิดตัวนักร้อง ทีละคน คนละหนึ่งเพลงก่อน และจะกลับมาอีกครั้งในช่วงต่อไป หลังจากสนุกได้สักระยะหนึ่งก็ผ่อนจังหวะ ของการแสดงให้ช้าลงเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย เพลงในช่วงนี้จะเป็นเพลงในจังหวะช้าเพื่อสร้าง ความประทับใจให้แก่ผู้ชม ในส่วนสุดท้ายของการแสดงจะขยับจังหวะให้เร็วขึ้นเพื่อถึงความสนุก คึกคัก เปิดโอกาสให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการแสดง”

ปณณรุจน์ อนันต์จรัสภัทร (สัมภาษณ์, ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒ อาจารย์ปณณรุจน์ อนันต์จรัสภัทร (ผู้ควบคุมวงดนตรีฯ) ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

จากกระบวนการข้างต้น จึงได้รายการและลำดับเพลงของกิจกรรม “จากอดีตสู่ความร่วมมือ
สถานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” ดังนี้

ตาราง ๑ รายการเพลงในชุดการแสดง การบรรเลงและขับร้องเพลงไทย - จีน “จากอดีตสู่ความร่วมมือ
สถานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน”

ที่	ชื่อเพลง	ศิลปิน	ชื่อนักร้อง
๑.	เจ้าพ่อเซียงไฮ้	ฟรานซิส ยิป	อ.มัลลิกา ชมภู
๒.	ลวดลายมังกร	เทียนรี เมฆวัฒนา	นายอภิชาติ จุมพล
๓.	สายน้ำแห่งชีวิต	เจนนิเฟอร์ คิม	ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์
๔.	เหมยฮัว	เต็ง ลี้จวิน	อ.มัลลิกา ชมภู
๕.	Goodbye my love	เต็ง ลี้จวิน	อ.มัลลิกา ชมภู
๖.	ดาวประดับใจ	ดอน สอนระเปียบ	นายอภิชาติ จุมพล
๗.	ความในใจ	ต้อม เรนโบว์	นายอภิชาติ จุมพล
๘.	หนี้เงินเมอซัว	เต็ง ลี้จวิน	ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์
๙.	เถียนมี มี	เต็ง ลี้จวิน	ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์
๑๐.	เยว่เหลียงไต้เปี้ยวหวอเตอซิง (พระจันทร์แทนใจ)	เต็ง ลี้จวิน	อ.มัลลิกา ชมภู
๑๑.	ดอกฟ้าเมืองไทย	ก๊อต จักรพรรณ์	นายอภิชาติ จุมพล
๑๒.	หว่าอ้ายหนี รักเธอหมดหัวใจ	เพี้ยว เพี้ยว อาร์สยาม	น.ส.สิณีนากู ภิระคำ
๑๓.	รักไม่ต้องการเวลา	หนุณา (หนึ่งธิดา โสภณ)	น.ส.สิณีนากู ภิระคำ
๑๔.	หรุเหอ (กีดกัน)	พีพี (กฤษฎ์ อำนวยเดชกร)	นายกิตติพัชร์ คล้ายวิมุติ
๑๕.	รักแท้	นูนิว (ชวรินทร์ เพรศพิริยะวงศ์)	นายกิตติพัชร์ คล้ายวิมุติ
๑๖.	เสวีย มาว เจี้ยว (Xue mao jiao)	Xiao Pan Pan & Xiao Feng Feng	ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์
๑๗.	หมวยนี่คะ	ไชน่า ดอลส์ Cover. By 4 Eve	น.ส.สิณีนากู ภิระคำ

ที่มา (ซัชชญา กัญญา, ๒๕๖๖)

บอกเล่าเรื่องราว เล่าขาน ผ่านเสียงเพลง

รายการเพลงที่ใช้ในการแสดงนี้ ได้ถูกคัดเลือกอย่างพิถีพิถันโดยที่นักร้องและนักดนตรีได้มีส่วนร่วมในคัดเลือกเพลงด้วย กลุ่มนักร้องมีทั้งหมด ๕ คน ซึ่งมีช่วงอายุที่แตกต่างกันยิ่งทำให้บทเพลงที่นำมาแสดงมีความหลากหลายน่าสนใจตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม อาจารย์มัลลิกา ชมภู อาจารย์พิเศษ สอนวิชาขับร้องของสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และเป็นนักร้องคนเดียวที่เลือกร้องเพลงที่เป็นภาษาจีนทั้งหมด ได้อธิบายแนวคิดในการเลือกเพลงไว้ดังนี้

“เหตุผลที่เลือกเพลงร้องของเต็ง ลี้จวิน กับ ฟรานซิส ยิป เพราะพ่อเป็นคนเชื้อสายไทยจีน จึงมีความผูกพันกับเพลงของนักร้องสองท่านนี้ ได้ฟังมาตั้งแต่วัยเด็ก เลยมีความคุ้นเคยในสำเนียงการร้อง แม้ว่า จะไม่รู้ความหมายในเพลงนั้นก็ตาม เมื่อเติบโตขึ้นทำให้รู้ถึงความหมายที่แท้จริง ค้นพบว่านอกจากเสียงอันไพเราะของนักร้องอมตะสองท่านนี้แล้วนั้น สิ่งสำคัญคือเนื้อหาสาระในบทเพลงที่มีความลึกซึ้งละเอียดอ่อน ทำให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกได้ง่ายไม่ซับซ้อน กับทำนองและดนตรีที่ส่งเสริมกันในทุกด้าน ทำให้บทเพลงร้องกลายเป็นบทเพลงอมตะไม่มีวันตาย อยู่คู่คนจีนและคนทั้งโลกทุกยุคทุกสมัย การฟังเพลงในวัยเด็กและเริ่มร้องเพลง จึงกลายเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงทำให้เข้าถึงภาษาและวัฒนธรรมได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยใช้บทเพลงเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์นี้”

มัลลิกา ชมภู (สัมภาษณ์, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓ อาจารย์มัลลิกา ชมภู (นักร้องรับเชิญ)
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

บทเพลงเนื้อร้องไทยสำเนียงจีน และเพลงไทยที่มีความหมายสื่อถึงความสัมพันธ์ไทย - จีน เป็นกลุ่มบทเพลงที่สำคัญ เนื่องจากใช้ภาษาไทยที่สื่อความหมายให้คนไทยเข้าใจ ร้องตามได้ กระทั่งกลายเป็นบทเพลงในความทรงจำของใครหลาย ๆ คน ซึ่งนายอภิชาติ จุมพล นักร้องรับเชิญ ที่สาขาวิชาดนตรีฯ มักเชิญมาร้องเพลงด้วยเป็นประจำได้เล่าว่า

“สำหรับเพลงแรก “ลวดลายมังกร” แน่نونว่าถ้านึกถึงคนไทยเชื้อสายจีน ก็ต้องนึกถึงเพลงนี้เป็นเพลงที่เล่าเรื่องราวของคนจีนโพ้นทะเลที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ทำมาหากินก่อร่างสร้างครอบครัวจนถึงทุกวันนี้ ต่อด้วยเพลงที่สอง “ดาวประดับใจ” เป็นเพลงทำนองเพลงญี่ปุ่น “ซูบารุ” คำร้องภาษาไทยเข้ากับบรรยากาศคอนเสิร์ตในช่วงค่ำเป็นอย่างมาก เป็นเพลงที่ต้องใช้พลังเสียงพอสมควร ที่มาของเพลงนี้ก็เป็นเพลงเชื่อมความสัมพันธ์จีน - ญี่ปุ่นอีกด้วย

ส่วนเพลงที่สาม “ความในใจ” ทำนองต้นฉบับเป็นเพลงจีน “不裝飾你的夢 (ปิดจงลึกลงเด็กหม่ง)” ทั้งทำนองเพลงและดนตรีจะสื่อถึงความเป็นจีนอย่างเต็มเปี่ยม และเพลงที่สี่ “ดอกฟ้าเมืองไทย” เป็นเพลงแนวลูกทุ่งที่เล่าเรื่องราวของการไปหลงรักลูกสาวชาวจีน พรรณนาถึงความงามของเธอ และก็มี การนำดนตรีจีนผสมผสานอย่างลงตัว ซึ่งก็น่าจะสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมได้”

อภิชาติ จุมพล (สัมภาษณ์, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔ นายอภิชาติ จุมพล (นักร้องรับเชิญ)
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

นอกจากการที่ได้เชิญนักร้องรับเชิญที่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในวงการนักร้องแถวหน้าของนครสวรรค์แล้ว ผู้ควบคุมวงดนตรีได้ตระหนักเรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชน และมองเห็นความสามารถของนักร้องที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ จึงได้ชักชวน ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์ หรือ น้องมิกิ นักร้องเสียงเพราะรุ่นเยาวชนที่มากด้วยความสามารถ มาร่วมแสดงกับวงดนตรีสตริงคอมโบ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และเปิดโอกาสให้น้องมิกิได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกบทเพลงจีนที่กำลังอยู่ในกระแสนิยมด้วย โดยเพลงนำมาขับร้องและแสดงคือ เสวีย มาว เจี้ยว (Xue mao jiao) ซึ่งเป็นเพลงภาษาจีนของศิลปินวัยรุ่นชาวจีนที่กำลังโด่งดังเป็นที่นิยมฟังในกลุ่มวัยรุ่นชาวไทย เพลงหนีเงินเมอซัว และเพลงเถียนมีมี ที่เป็นเพลงจีนอมตะนิยมฟังกันตั้งแต่ผู้คนรุ่นเก่ามาถึงรุ่นกลาง จนมาถึงเพลงสายน้ำแห่งชีวิต ซึ่งเป็นเพลงเดียวที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย และสามารถถ่ายทอดความหมายของเพลงได้อย่างเต็มเปี่ยม โดยน้องมิกิได้กล่าวความรู้สึกว่า

“รู้สึกตื่นเต้นที่ได้ร้องเพลงใหม่ ๆ โดยเฉพาะเพลงจีนเป็นภาษาที่ไม่คุ้นเคย หลังจากได้ฝึกก็รู้สึกประทับใจเพราะเพลงจีนเป็นเพลงที่มีดนตรี ภาษา และทำนองที่ไพเราะ ความยากของเพลงอยู่ตรงที่เราไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของเพลง จึงพยายามหาคำแปลเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์เพลงให้มากที่สุด ใช้ระยะเวลาในการฝึกซ้อม ๑ สัปดาห์”

อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์ (สัมภาษณ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๕ ด.ญ.อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์ หรือ น้องมิกิ (นักร้องรับเชิญ)
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

เบื้องหลังบทเพลงแห่งอดีตสู่ความร่วมมือ

ด้วยลักษณะเฉพาะของบทเพลงที่จะต้องแสดง ผู้ควบคุมวงดนตรีฯ จึงวางแผนการซ้อมรวมและฝึกซ้อมใช้ระยะเวลาาร่วมสองเดือน โดยเริ่มจากการคัดเลือกเพลง โดยกำหนดให้มีบทเพลงจีน ซึ่งเป็นหัวใจดวงแรก เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเชื่อมสัมพันธ์วัฒนธรรม โดยคัดเลือกบทเพลงจีนอมตะของศิลปินจีนชื่อดังระดับตำนานที่คุ้นหูคนรุ่นเก่า - รุ่นกลาง บทเพลงไทยสำเนียงจีน เป็นหัวใจดวงที่สองที่สะท้อนถึงการหล่อรวมวัฒนธรรมไทย - จีนเข้าด้วยกัน และบทเพลงใหม่ที่เผยแพร่ในช่วงไม่เกินสิบปีที่ผ่านมาซึ่งจัดว่ายังอยู่ในกระแสนิยมของคนรุ่นใหม่ หรือวัยรุ่น เป็นหัวใจดวงสุดท้ายที่มีความสว่างสดใส

จากการเดินทางผ่านระยะเวลาอันเนิ่นนานของบทเพลงที่จะนำมาแสดงนี้ ทำให้ต้องมีการคัดเลือกนักร้อง นักดนตรี ให้เหมาะสมกับเพลง การจัดหาจัดเตรียมโน้ตเพลงในบทเพลงที่เป็นเพลงเก่า ทำให้การฝึกซ้อมของนักดนตรีสะดวกขึ้นอย่างมาก เพราะสมาชิกวงเกือบทั้งหมดเป็นคนรุ่นใหม่ ที่ไม่เคยฟังเพลงจีนเก่า การฝึกบรรเลงด้วยการอ่านโน้ตจึงง่ายกว่าการใช้สไตประสาทยังอย่างเดียว ในบางบทเพลง ผู้ควบคุมวงได้มีปรับแนวดนตรี และปรับเสียงประสานให้เหมาะสมกับนักร้อง นักดนตรี โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกวงได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เสียงประสานด้วย แต่ยังคงรักษากลิ่นอายและสีสันทันของทำนองเพลงเดิมไว้ เพื่อให้ผู้ฟังยังสามารถจดจำ ซาบซึ้ง และได้ระลึกถึงเรื่องราวที่แฝงอยู่ในบทเพลงเมื่อได้ชมการแสดงนี้

ภาพที่ ๖ ภาพบรรยากาศการซ้อม
ที่มา (ปรากฏา ประจจิตร, ๒๕๖๖)

วงสตริงคอมโบ ของสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นวงดนตรีที่ประกอบไปด้วย เครื่องดนตรีประเภทกลุ่มเครื่องลม และกลุ่มเครื่องจังหวะ มีสมาชิกวงทั้งหมด ๑๖ คน เพื่อสลับสับเปลี่ยนกัน บรรเลงบทเพลงในกิจกรรม “จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” สมาชิกวงเป็น นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ ๑ - ๓ และอาจารย์ผู้ควบคุมวงมาบรรเลงร่วมกัน มีรายนามและ หน้าที่ดังนี้

ผู้ควบคุมวง

๑. อาจารย์ปิ่นณรุจน์	อนันต์จรสภัทร
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชชญา	กัญญา

นักร้อง

๑. นายอภิชาติ	จุมพล	นักร้องรับเชิญ
๒. อาจารย์มัลลิกา	ชมภู	นักร้องรับเชิญ
๓. เด็กหญิงอรลลินทร์	ปุณยพัฒนานนท์	นักร้องรับเชิญ
๔. นางสาวสิณีนานา	ภิระคำ	นักร้อง
๕. นายกิตติพัชร์	คล้ายวิมุตติ	นักร้อง

นักดนตรี

๑. นายรังสรรค์	ศรีพิมพ์เมือง	ทรัมเป็ต
๒. นายณัฐวุฒิ	สังขาว	ทรัมเป็ต
๓. นายธนาทิพย์	ธรรมชาติ	ท롬โบบน
๔. นางสาวภรณพร	จุลมนิโชติ	อัลโต แซกโซโฟน
๕. นายธนพร	ชลาสินธุ์	อัลโต แซกโซโฟน
๖. นายบัญญัติ	กิริณี	เทเนอร์ แซกโซโฟน
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชชญา	กัญญา	เปียโน
๘. นายณัฐกานต์	แสงแก้ว	เปียโน
๙. นายกิตติพัชร์	คล้ายวิมุตติ	คีย์บอร์ด
๑๐. นายสุวิฑูรณ์	คำแหง	กีตาร์
๑๑. นายธณภัทร	คำเมือง	กีตาร์
๑๒. นายทักษ์ดนัย	คันศร	เบส
๑๓. นายกฤษฐาพร	สิทธิไกร	เบส
๑๔. นายณัฐภัทร	สังข์เที่ยง	กลองชุด
๑๕. นายทองศักดิ์	รัตนมิถุนา	เพอร์คัชชัน
๑๖. อาจารย์ปิ่นณรุจน์	อนันต์จรสภัทร	เพอร์คัชชัน

ซึ่งในการแสดงครั้งนี้มีหนึ่งในสมาชิกวงรับหน้าที่เป็นทั้งนักดนตรีและนักร้องด้วย คือ นายกิตติพัทธ์ คล้ายวิมุติ หรือ ไอซ์ นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ นับว่าเป็นการทำทลายความสามารถของนักดนตรีรุ่นใหม่ที่ต้องฝึกเล่นเพลงเก่า ๆ ที่ไม่เคยฟัง อีกทั้งยังได้รับมอบหมายให้ร้องเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาจีนแทรกเป็นช่วง ๆ นายกิตติพัทธ์ ได้สะท้อนมุมมองที่มีต่อการแสดงดนตรีครั้งนี้ว่า

“เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาจีนไม่คุ้นเคยเลย คือ เพลงทรูเหอ เพลงนี้ไม่ได้ยากแค่ภาษาอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมไปถึงท่าทาง อารมณ์ และการร้อง ซึ่งกว่าจะทำออกมาให้ดีต้องซ้อมร้องเพลงอยู่ประมาณ สามสัปดาห์เลยกว่าจะร้องได้ เพราะว่าอารมณ์ ท่าทาง และการร้อง ถือว่ายากมากสำหรับตนเอง จึงให้เพลงนี้เป็นเพลงที่รู้สึกว่าร้องยาก ในงานนี้ยังได้รับหน้าที่เป็นมือคีย์บอร์ดของวงด้วย ซึ่งสำคัญเหมือนกัน เพราะต้องขึ้นท่อนนำ (intro) ให้เพื่อนในวง หรือกระทั่งเล่นทำนองโซโล่ (solo) ในเพลงต่าง ๆ ซึ่งตนเองก็ยังไม่เล่นคีย์บอร์ดไม่ค่อยเก่ง จึงมีอุปสรรคกลายเป็นเรื่องค่อนข้างยากมากสำหรับตนเอง ส่วนเพลงที่ยากสุดนั้นคือ สายน้ำแห่งชีวิต เนื่องจากสำเนียงของทำนองเพลง ทำให้ต้องฝึกซ้อมถึงสามสัปดาห์”

กิตติพัทธ์ คล้ายวิมุติ (สัมภาษณ์, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๗ นายกิตติพัทธ์ คล้ายวิมุติ (นักร้อง/นักดนตรี)
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

การฝึกซ้อมวงดนตรีจึงเป็นการฝึกการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นไปในคราวเดียวกัน การฝึกซ้อมวงดนตรีที่มีสมาชิกวงเกินสิบคนขึ้นไปนั้น สมาชิกวงจึงต้องมีกติกา ข้อตกลงในการฝึกซ้อมร่วมกัน เพื่อให้ทุกการแสดงสามารถสำเร็จจุล่งด้วยดี และทำให้เกิดทักษะด้านลักษณะบุคคลที่ดีต่อไปได้ ซึ่งกิจกรรม “จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” นี้ ทางผู้ควบคุมวงดนตรีได้มอบหมายให้ น.ส.ภณพร จุลมณีโชติ (เนย) เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้ควบคุมวง นักร้อง และนักดนตรี ทั้งนี้ น.ส.ภณพร ได้บอกเล่าภารกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินการในวงดนตรีฯ ดังนี้

“มีหน้าที่จัดหาจัดเตรียมโน้ตเพลงที่จะใช้บรรเลงให้กับสมาชิกวง และทำตารางซ้อม รวมถึงต้องเล่นดนตรีด้วย เพลงจีนเก่า ๆ บางเพลงไม่เคยได้ยิน เมื่อต้องมาเล่นจึงรู้สึกว่ามันยากตรงที่ทำนองไม่คุ้นหู เพราะไม่ใช่เพลงในช่วงวัยของตน เพลงจีนเก่า ๆ มีทำนองและแนวเพลงต่างจากที่เคยเล่นค่อนข้างเยอะพอมันไม่ใช่เพลงที่เด็กในรุ่นของตนที่เคยฟังมานานเลยยาก แล้วอุปสรรคของเพลงที่ไม่มีภาษาไทยเลยคือหากลืมนับห้องเพลง ตนก็จะตามเข้าท่อนเพลงไม่ถูกเพราะจำเนื้อเพลงท่อนนั้นไม่ได้ และไม่รู้ว่านักร้องกำลังร้องประโยคไหนอยู่”

ภณพร จุลมณีโชติ (สัมภาษณ์, ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๘ น.ส.ภณพร จุลมณีโชติ (ผู้ประสานงาน/นักดนตรี)
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

สรุป

ความเชื่อ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวจีนที่เข้ามาในนครสวรรค์นั้น ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมานานหลายทศวรรษ จนกลายเป็นการผสมกลมกลืนกันทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน ทำให้ความเป็น “พหุวัฒนธรรม” ของสังคมนครสวรรค์มีความโดดเด่นที่สุดจังหวัดหนึ่งของไทย ยิ่งไปกว่านั้นยังทำให้ชุมชนชาวจีนกลายเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และสังคมของนครสวรรค์ไปในที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมไทย - จีน นั้น ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยาวนาน และนับวันยิ่งทวีความแน่นแฟ้นมากขึ้น ผ่านความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่มีการแต่งงานระหว่างเชื้อสายไทย - จีน และมีลูกหลานสืบทอดมาหลายรุ่น จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือความร่วมมือที่เป็นกิจกรรมสาธารณกุศลต่าง ๆ และเป็น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญให้แก่นครสวรรค์ จนที่รับรู้และเป็นที่ยอมรับแก่ทุกคนได้เป็นอย่างดี

(สำนักศิลปะและวัฒนธรรม, ๒๕๖๖)

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีน และเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นแรงบันดาลใจของศิลปินแขนงต่าง ๆ ที่พยายามสะท้อนความงดงามที่เกิดขึ้น ดังส่วนหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเพลง สายน้ำแห่งชีวิต ซึ่งเป็นเพลงที่เล่าถึงวิถีชีวิตของชุมชนไทย - จีน ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

“แม่น้ำสายนี้นั้นคือชีวิต คือลำน้ำแห่งลมหายใจ
บึง วัง น่าน ยม ผสมสี่สาย ร้อยรวมใจ ลูกไว้ด้วยกัน”

(ภราดร เฟ็งศิริ, ๒๕๕๒)

การเรียงร้อยถ้อยเพลงจีน - ไทย สานอดีตสู่ความร่วมมือด้วยดนตรี จัดทำขึ้นเพื่อหลอมรวมจิตวิญญาณจากรุ่นสู่รุ่นผ่านเสียงเพลง ด้วยความตั้งใจของผู้ควบคุมวง นักร้อง นักดนตรี และนำสู่สายตาสาธารณชนชาวไทย - จีน เมืองปากน้ำโพ ในช่วงเย็นของวันเสาร์ที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ ลานมังกรทอง อุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า การแสดงการบรรเลงและขับร้องบทเพลงไทย - จีน “จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน” เสียงเพลงที่บรรเลงและขับขานโดยเรียงร้อยตามระยะเวลาอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ไม่เพียงจะได้สร้างความอímเอม ประทับใจ ชาบซึ้ง การระลึกความทรงจำและความสุขเมื่อฟังเพลงให้แก่ผู้ชมการแสดง แต่บทเพลงดังกล่าวยังได้เติมเต็มมุมมองทางดนตรีของผู้ควบคุมวง นักร้อง นักดนตรี ซึ่งกันและกันมากขึ้น

ภาพที่ ๙ ภาพหมู่หลังการแสดงเสร็จสิ้น
ที่มา (NSRU Photo club, ๒๕๖๖)

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพัจน์ คล้ายวิมุติ. (๒๕๖๖). **นักร้อง นักดนตรี เบื้องหลังบทเพลงแห่งอดีตสู่ความร่วมมือ**. สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- ปิ่นณรุจน์ อนันต์จรัสภัทร. (๒๕๖๖). **ร้อยเรียงแนวคิดความทรงจำไทย - จีน ผ่านบทเพลงร่วมสมัย**. สัมภาษณ์ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- ปรางฉาย ประจิตร. **บรรยากาศการฝึกซ้อมวงดนตรี**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภธนพร จุลมณีโชติ. (๒๕๖๖). **ผู้ประสานงาน นักดนตรี เบื้องหลังบทเพลงแห่งอดีตสู่ความร่วมมือ**. สัมภาษณ์ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- ภราดร เฟ็งศิริ. (๒๕๕๒). **สายน้ำแห่งชีวิต**. ม.ป.พ.
- มัลลิกา ชมภู. (๒๕๖๖). **บอกเล่าเรื่องราว เล่าขาน ผ่านเสียงเพลง**. สัมภาษณ์ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (๒๕๖๕) **เสริมสร้างคุณค่าและรักษาท้องถิ่น เพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และอัจฉริยภาพด้านดนตรี**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (๒๕๖๖) **จากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อภิชาติ จุมพล. **บอกเล่าเรื่องราว เล่าขาน ผ่านเสียงเพลง**. สัมภาษณ์ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- อรลลินทร์ ปุณยวัฒนานนท์. **บอกเล่าเรื่องราว เล่าขาน ผ่านเสียงเพลง**. สัมภาษณ์ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.
- NSRU Photo Club. (๒๕๖๖). **ประมวลภาพกิจกรรมจากอดีตสู่ความร่วมมือ สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

